

Homilia in paralyticum juxta piscinam jacentem

Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑΛΥΤΙΚΟΝ τὸν ἐπὶ τὴν κολυμβήθραν.

1 Ὅπου ἂν φανῇ Ἰησοῦς, ἐκεῖ καὶ ἡ σωτηρία. κἄν τε γὰρ ἴδῃ τελώνην καθήμενον ἐπὶ τοῦ τελωνίου, τοῦτον ἀπόστολον ποιεῖ καὶ εὐαγγελιστήν, κἄν τε μετὰ νεκρῶν ταφῆ, νεκροὺς ἐγείρει. καὶ τυφλοῖς μὲν τὸ βλέπειν χαρίζεται, κωφοῖς δὲ τὸ ἀκούειν. καὶ τὰς κολυμβήθρας περιέρχεται, οὐ τὰς οἰκοδομὰς ζητῶν, ἀλλὰ τοὺς νοσοῦντας ἰατροῦν. 2 Ἐν γὰρ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἦν προβατικὴ κολυμβήθρα πέντε στοὰς ἔχουσα, τέσσαρας μὲν περιτρεχούσας, μέσην δὲ τὴν πέμπτην, ἐν ἣ κατέκειτο πλῆθος ἀσθενούντων. καὶ ἀπιστία ἦν πολλὴ τῶν Ἰουδαίων. ὁ δὲ τῶν ψυχῶν καὶ σωμάτων ἰατρὸς καὶ θεραπευτὴς μέτρῳ τὴν ἴασιν ἐχαρίζετο, τὸν πολυχρόνιον πρῶτον θεραπεύων, ἵνα τάχιον ἀπαλλαγῇ τῶν ἀλγηδόνων. οὐ γὰρ μία ἡμέρα ἦν αὐτῷ κατακεῖσθαι, ὡς οὐδὲ δευτέρα, οὐδὲ πρῶτος μὴν ἢ ἐνιαυτός, ἀλλ' ὀκτώ καὶ τριάκοντα ἔτη. κατακείμενος πολυχρονίῳ νόσῳ γνώριμος ἦν τοῖς ὀρώσιν, καὶ δεικνύων τοῦ θεραπεύοντος τὴν ἐνέργειαν. ἐγνωρίζετο γὰρ ὑπὸ πάντων διὰ τὸν χρόνον ὁ παραλυτικός. ὁ δὲ ἀρχίατρος ἐδείκνυ μὲν τὴν δύναμιν, ἠθετεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν κακῶς ἐκδεχομένων. 3 Περιερχόμενος δὲ τὴν κολυμβήθραν ἴδεν, οὐκ ἐξ ἐρωτήσεως μαθῶν, ἀλλ' ἐκ θεϊκῆς ἐνεργείας τὸ λείπον ἀπεπλήρωσεν. ἰδὼν, οὐκ ἐρωτῶν, ἐκ πόσου χρόνου κατάκειται, ἀλλ' ἰδὼν ἔγνω, ὁ καὶ πρὸ τοῦ ἰδεῖν εἰδώς. εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν κατὰ καρδίαν οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις αὐτὸν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου (αὐτὸς γὰρ ἤδει, τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ), πολὺ δὲ μᾶλλον περὶ τῶν νοσημάτων, ὧν ἔξωθεν ἢ ἐπαγωγή. 4 Εἶδεν τινὰ κατακείμενον καὶ πλείστη νόσῳ βεβαρημένον. ἀμαρτιῶν γὰρ εἶχε πολὺ φορτίον καὶ νόσου πολυχρόνιον ἀλγηδόνα. πρὸς τοῦτον ἐρώτημά πως λέγει τὸ ποθοῦμενον· θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; καὶ οὐκ εἶπεν τί ἄλλο, ἀλλὰ κατέλειπεν τῇ μεσότητι τῆς ἐρωτήσεως. διπλῆ γὰρ ἦν ἡ ἐρώτησις. ἐπειδὴ γὰρ οὐ μόνον ἐνόσει τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν, (κατὰ τὸ ὕστερον ὑπ' αὐτοῦ εἰρημένον, ἴδε ὑγιῆς γέγονας, μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται,) ἠρώτα αὐτόν· θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; ὡ μεγάλης ἰατροῦ δυνάμεως, ἐπὶ τῷ θέλειν τὴν βοήθειαν τιθεμένου. ἐπειδὴ γὰρ ἐκ πίστεως ἡ σωτηρία, διὰ τοῦτο ἤκουσε τὸ θέλεις, ἵνα τὸ θέλειν ἐπαγάγῃ τὴν ἐνέργειαν. τοῦτο μόνου τοῦ Ἰησοῦ τὸ ρῆμα. ἀρχιάτρων γὰρ οὐκ ἔστιν αἰσθητῶν. οἱ γὰρ τὰ αἰσθητὰ νοσήματα θεραπεύοντες οὐ δύνανται πᾶσιν λέγειν· θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; Ἰησοῦς δὲ καὶ τὸ θέλειν χαρίζεται, καὶ τὸ πιστεύειν λαμβάνει, καὶ τὴν δωρεὰν ἀμισθὶ χαρίζεται. 5 Περιῆει ποτὲ ὁ σωτὴρ κατὰ τὴν ὁδόν, καὶ τυφλοὶ δύο ἐκαθέζοντο, ἀβλεπτοῦντες μὲν τῷ σώματι, πεφωτισμένοι δὲ τὴν διάνοιαν. ὄνπερ γὰρ οὐκ ἤδισαν γραμματεῖς, τοῦτον ἐδείκνυον οἱ τυφλοὶ βοῶντες. οἱ μὲν γὰρ φαρισαῖοι τὸν νόμον μεμαθηκότες καὶ ἐκ παιδίου ἕως γήρωσ μεμελετηκότες καὶ ἐν ἀμαθίᾳ γεγηρακότες ἔλεγον, ὅτι τοῦτον οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. εἰς γὰρ τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτόν οὐ παρέλαβον. οἱ δὲ τυφλοὶ ἐπεβόων λέγοντες, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ὄνπερ οὐκ ἤδισαν οἱ τὸν νόμον μεμαθηκότες, τοῦτον ἤδισαν οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς μὴ ὑπηρετήσαντας εἰς ἀνάγνωσιν ἔχοντες. Τούτοις προσελθὼν ὁ σωτὴρ ἔλεγεν· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; καὶ τὸ τί θέτετε ἵνα ποιήσω ὑμῖν; οὐκ εἶπεν, τί θέτετε ἵνα εἶπω ὑμῖν, ἀλλὰ, τί θέτετε ἵνα ποιήσω ὑμῖν. ποιητὴς γὰρ ἦν καὶ ζωοδότης, οὐ νῦν ἀρξάμενος ποιεῖν. ὁ πατὴρ γὰρ αὐτοῦ πάντοτε ἐργάζεται, καὶ αὐτὸς τῷ πατρὶ συνεργάζεται, καὶ ποιητὴς ἦν τῶν ὄλων νεύματι πατρός. αὐτὸς δὲ μόνος ἐκ μόνου ἀμεσιτεῦτως γεννηθεὶς ἐρωτᾷ τοὺς τυφλοὺς, λέγων· τί θέτετε ἵνα ποιήσω ὑμῖν; οὐκ ἀγνοῶν τί θέλουσιν, (φανερὸν γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα,) ἀλλ' ἐκ τῶν

λόγων αὐτῶν ἐπαγαγὼν τὴν δωρεάν, ἵνα ἐκ τῶν λόγων δικαιωθῶσιν αὐτῶν. οὐ γὰρ δήπου ὁ τὰς καρδίας εἰδὼς ἀγνοεῖ τὸ λεγόμενον, ἀλλ' ἐξεδέχετο τὸν λόγον, ἵνα ἡ ἐρώτησις ἐφελκύσῃ τὴν ἐνέργειαν. 6 Οὕτως καὶ τούτῳ παραστὰς καὶ αὐτομολήσας πρὸς τὸν κεκμηκότα ὁ ἰατρός (καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ πρὸς τὸν παρὰ τὴν κολυμβήθραν κείμενον παρῆλθεν, εἶγε ἠϋτομόλησεν ἐξ οὐρανοῦ πρὸς ἡμᾶς) ἠρώτα τοῦτον· θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; ἐκ τῆς ἐρωτήσεως ἐφέλκων αὐτὸν εἰς τὴν γνῶσιν καὶ διεγείρων αὐτὸν εἰς ἐρώτησιν. μεγάλης χάριτος δωρεά. ἄμισθος γὰρ ἦν. διὰ τοῦτο καὶ αὐτόμολον εἶχεν τὸν θεραπευτὴν. ὁ δὲ πρὸς αὐτόν· ναί, κύριε. τὸ γὰρ πολυχρόνιον μου τῶν νοσημάτων ποθητὴν μοι ποιεῖ τὴν ὑγίειαν, κἀγὼ μὲν ποθῶ, ἄνθρωπον δὲ οὐκ ἔχω. Μὴ ἀθυμήσης, ἄνθρωπε, ὅτι ἄνθρωπον οὐκ ἔχεις. θεὸν ἔχεις παρεστῶτα, κατὰ τι μὲν ἄνθρωπον, κατὰ τι δὲ θεόν· ἀμφοτέρα γὰρ ὁμολογητέον. οὐ γὰρ ἡ τῆς ἀνθρωπότητος ὁμολογία μὴ συνομολογουμένης τῆς θεότητος ὠφέλιμος, μᾶλλον δὲ κατάρας πρόξενος. ἐπικατάρατος γὰρ ὅς τὴν ἐλπίδα ἔχει ἐπ' ἄνθρωπον. εἰ μὲν οὖν καὶ ἡμεῖς εἰς Ἰησοῦν ἐλπίζοντες εἰς ἄνθρωπον ἐλπίζομεν, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν θεότητα συμπλέκοντες τῇ ἐλπίδι, κατάρας ἐσμὲν κληρονόμοι. νῦν δὲ καὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον ὁμολογοῦμεν, καὶ ἀμφοτέρα ἀληθῶς, [θεὸν ἀληθῶς] ἐξ ἀληθινοῦ πατρὸς γεγεννημένον, καὶ ἄνθρωπον οὐ κατὰ φαντασίαν, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν γεγεννημένον προσκυνοῦντες ἀληθινὴν σωτηρίαν ἐκδεχόμεθα. 7 Θέλω μὲν ὑγιῆς γενέσθαι, ἄνθρωπον δὲ οὐκ ἔχω. βλέπε, εἰ μή, ὅπου ἡ σωτηρία ὑστέρει, ἐκεῖ ἔδωκεν τὴν ἐνέργειαν. οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν νοσοῦντων καὶ οἰκίας εἶχον, ἔτι δὲ καὶ γνωρίμους, εἰ καὶ ἄλλους τινάς. οὗτος δὲ ἀληθῶς ἐν πάσῃ πενία τεθλιμμένος καὶ τῆς ἔξωθεν βοηθείας μηδεμίαν ἔχων τὴν δύναμιν, μονώτατος καταλειφθεὶς, ἔσχεν βοηθὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ. θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; ναί, κύριε, ἄνθρωπον δὲ οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν. ἔχεις τὴν πηγὴν, ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, πηγὴν πηγοποιόν. ὃς δ' ἂν πῆν ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, ποταμοὶ ρέουσουσιν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ, οὐχ ὕδατος κάτω ρέοντος, ἀλλ' ὕδατος ἀλλομένου (τὸ γὰρ Ἰησοῦ οὐκ ἄνωθεν κάτω ἀναπηδᾶν ποιεῖ, ἀλλ' ἀπὸ τῶν γήινων ἐπὶ τὰ οὐράνια), ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. πηγὴ γὰρ ἀγαθῶν Ἰησοῦς. 8 Καὶ τί περιμένεις κολυμβήθραν; ἔχεις τὸν ἐπὶ τῶν ὑδάτων περιπατοῦντα, τὸν τῶν ἀνέμων ἐπιτιμητὴν, τὸν θαλάσσης ἠνίοχον, τὸν μὴ μόνον ἑαυτῷ κρηπίδος δίκην ὑπεστρωμένην ἔχοντα τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ Πέτρῳ τὴν ὁμότροπον τοῦ περιπάτου ἐνέργειαν χαρισάμενον. ἠνίκα γὰρ νῦξ ἦν ἀφεγγής, παρῆν δὲ τὸ φῶς, οὐκ ἐγνωρίζετο (Ἰησοῦς γὰρ περιπατῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἄγνωστος ἦν ὅσον ἐκ προσώπου χαρα κτῆρος φαινόμενος, ἡ δὲ τῆς φωνῆς ιδιότης ἐμήνυσε τὸν παρόντα), ὡς φάντασμα δὲ νομίσαντες ἐφοβήθησαν. ἔφη δὲ πρὸς αὐτοὺς Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτὸν λέγει· εἰ σὺ εἶ ὃν ἐγὼ οἶδα, μᾶλλον δὲ ὃν ὁ πατήρ μοι ἐμήνυσε, κέλευσόν μοι ἔλθειν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἀφθονωτάτη μεταδόσει λέγει· ἔλθέ. 9 Παρῆν τοίνυν παρὰ τὰ ὕδατα τῆς κολυμβήθρας ὁ τῶν ὑδάτων ἠνίοχος καὶ ποιητής. πρὸς ὃν ὁ παράλυτος λέγει· ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς κολυμβήθραν. λέγει αὐτῷ ὁ σωτὴρ· τί περιμένεις ταραχὴν ὑδάτων; ἀταράχως θεραπεύθητι. τί δὲ κίνησιν φαινομένην ἐκδέχη; λόγῳ τὸ πρόσταγμα γίνεται ὀξύτερον νοήματος. μόνον ἔνι δε τῆς πηγῆς ἐνεργεῖα καὶ καθυπόπτεισον τὸν ἐν σαρκὶ φαινόμενον θεόν, καὶ μὴ τὸν φαινόμενον σκόπει, ἀλλὰ τὸν διὰ τοῦ φαινομένου ἐργαζόμενον. ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν. ὁ δὲ πρὸς αὐτόν· τί περιμένεις τὰ μικρά; τί ζητεῖς ὑδάτων ἰατροῦ; ἔγειραι, ἡ ἀνάστασις σοὶ εἶπεν. πανταχοῦ γὰρ τοῖς πᾶσιν πάντα γίνεται ὁ σωτὴρ, πεινώσιν ἄρτος, διψῶσιν ὕδωρ, νεκροῖς ἀνάστασις, νοσοῦσιν ἰατρός, ἁμαρτωλοῖς ἀπολύτρωσις. 10 Ἔγειραι, ἄρόν σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει. ἀλλὰ πρῶτον ἔγειραι, πρῶτον ἀπόβαλε τὴν νόσον. εἶτα ἀνάλαβε τὸ τῆς

πίστεως νεῦρον. ἴσχυσον πρῶτον κατὰ τοῦ φέροντός σε κραββάτου, καὶ ξυλίνω σκευεὶ τὰ πολυχρονίως σεβάσματα μαθὲ βαστάζειν. καὶ προσέταττεν τὸ ξύλινον φορεῖον βαστάζειν ἐκεῖνος ὁ σωτήρ, περὶ οὗ εἴρηται· φορεῖον ἑαυτῷ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ ξύλων τοῦ λιβάνου. στύλους αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργύριον, ἀνάκλιτον αὐτοῦ πορφύραν, ἐντὸς αὐτοῦ λιθόστρωτον. τοῦ πάθους ἐστὶν τὰ σύμβολα ἐν τοῖς ἄσμασιν ἀποκείμενα τοῖς νυμφικοῖς καὶ νηφαλίσις καὶ σωφρονικοῖς. μὴ γάρ, πρὸς τὴν τῶν πολλῶν ὑπόληψιν ἐκλαβὼν τὰ ῥήματα καὶ ἀτενίσας μηδὲν, ἐρωτικὰ νομίσης εἶναι καὶ ἐμπαθῆ τὰ ἄσματα, ἀλλὰ νυμφικὰ τὰ ῥήματα σωφροσύνης πεπληρωμένα. Καὶ εἰ μὴ νοεῖς τὰ ἄσματα, ἐλθὲ ἐπὶ τὰς παροιμίας, καὶ ὁδῶ καὶ βαθμίσις ἀνάβηθι ἐπ' ἐκεῖνα. ἡ σοφία ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον, (ὡς περὶ γυναικὸς ὁ λόγος,) καὶ ἀπέστειλεν τοὺς ἑαυτῆς δούλους. καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ λέγει· ἐράσθητι αὐτῆς καὶ τηρήσει σε. οὐ γυναικὸς ἔρωτος, ἀλλὰ σοφίας τῆς ἔρωτα ἐξοριζούσης. ὅπου γὰρ σοφίας κτήσις, ἐκεῖ καὶ ἔρωτος ἐξορισμός. οὐ γὰρ κατὰ σοφίαν τὰ πάθη, ἀλλὰ σοφὰ τὰ νοήματα. ἵπποι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν, ἄλογος ἡ ὄρμη. ἐὰν τοίνυν ἐν τοῖς ἄσμασιν ἀκούσης ὡς περὶ νυμφίου καὶ νύμφης τὰ λεγόμενα, μὴ χαμαὶ πέσης, μηδὲ ἐμπαθῶς ἄκουε ταῦτα, ἐκ τῶν ἀπαθῶν τὰ πάθη μεταγύμναζε. 11 Τὰ τοίνυν θεῖα τῶν ἀσμάτων μελέτα, σωφροσύνης πεπληρωμένα, τοῦ πάθους Χριστοῦ μηνυτικά. καὶ γὰρ τὰ περὶ τοῦ πάθους τοῦ σωτήρος διηγούμενα καὶ τὸν τόπον λέγει· εἰσῆλθεν εἰς κῆπον, διὰ τὸν ἐκεῖ ταφέντα. καὶ τῶν ἀρωμάτων ἐμνημόνευσεν· ἔλαβεν μύρον μου πλήρες· ἐπληρώθη γὰρ ἡ οἰκονομία. καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἔλεγεν· ἔφαγον τὸν ἄρτον μου μετὰ μέλιτός μου. ἔδωκαν γὰρ αὐτῷ ἀπὸ μελισσίου κηρίον. καὶ τὰ περὶ τοῦ οἴνου τοῦ ἐσμυρνισμένου ἔλεγεν πάλιν τὰ ἄσματα· ποτιῶ σε ἀπὸ τοῦ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ. καὶ τὰ περὶ τοῦ μύρου τοῦ ἐπιχυθέντος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀλλαχοῦ ἔλεγεν· ἔως οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ, νάρδος μου ἔδωκεν ὀσμὴν αὐτοῦ. ἀνακειμένου γὰρ αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ συνέτριψεν εἰσελθοῦσα γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου καὶ ἐπέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Οὕτω καὶ περὶ τοῦ σταυροῦ. φορεῖον. τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ, τὸ βαστάζον. στύλους αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργύριον. ἡ ἀρχὴ τοῦ σταυροῦ ἀργύριον ἦν, ἡ προδοσία. ὡσπερ γὰρ οἶκος περικαλλῆς ἔχει χρύσειον ὄροφον ἄνωθεν ἐπικείμενον, τὸ δὲ πᾶν τῆς κατασκευῆς στύλοι μετεωρίζουσιν, οὕτω καὶ τοῦ σταυρωθῆναι Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἀργύριον ἦν ἡ ἀρχή. εἰ μὴ γὰρ Ἰουδας προέδωκεν, οὐκ ἂν ἐσταυρώθη. διὰ τοῦτο, ὡς ὀνομαστοῦ πάθους τὴν ἀρχὴν, στύλους αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργύριον. 12 Ἐπίβασις αὐτοῦ πορφύρα. διὰ τοῦτο καὶ πορφύραν ἐνέδυσαν αὐτόν, παίζοντες μὲν, προφητικῶς δὲ ἐργαζόμενοι· βασιλεὺς γὰρ ἦν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα κατὰ χλεῦην ἔπραττον, ἀλλ' ἔπραττον τέως· τὸ δὲ σύμβολον τῆς βασιλικῆς ἀξίας ἐγένετο. καὶ εἰ ἀκάνθινος στέφανος, ἀλλὰ στέφανος, καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν δεδεμένος. βασιλεῖς γὰρ ὑπὸ στρατιωτῶν ἀναγορεύονται. ἐπίβασις αὐτοῦ πορφύρα, ἐντὸς αὐτοῦ λιθόστρωτον. ἴσασις οἱ τῆς ἐκκλησίας σπουδαῖοι λιθόστρωτον, τὸν λεγόμενον γαββαθᾶν, ἐν τοῖς Πιλάτου ὄντα. 13 Ταῦτα δὲ μοι λέλεκται ἐν παρεκβάσει τῇ ἐπὶ τοῦ κραββάτου ἐπὶ τὸ φορεῖον ἐληλυθότι. εἶπε τοίνυν πρὸς αὐτόν· ἔγειραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. πολυχρόνιον μὲν τὸ νόσημα, ὀξυτάτη δὲ ἡ ἔμπλαστρος. πολυετὴς μὲν ἡ πάρεσις, ὀξυτάτη δὲ ἡ νεύρωσις. ὁ γὰρ νεύρων ποιητής, ὁ ποικίλας παρέχων τὰς ἰατρείας τυφλοῖς, ὁ διὰ πηλοῦ ἐπιχρίσεως παραδόξως τὴν ἔμπλαστρον χαρισάμενος. τῷ γὰρ ὀρῶντι πηλὸς εἰ ἐπιχυθεῖ, ἐμποδίζει τὸ βλέπειν· Ἰησοῦς δὲ διὰ πηλοῦ τοῖς μὴ βλέπουσιν τὸ βλέπειν ἐχαρίζετο. καὶ ἄλλοις πάλιν δι' ἄλλων ἢ δύνاميς· ὧ μὲν γὰρ τὸ ἔγειραι ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Ὅση νομίζεις ἐκπληξίς ἔλαβεν τοὺς ὀρῶντας; ἀλλ' ἦν τὸ μὲν ὀρώμενον θαυμαστόν, ἡ δὲ ἀπιστία δεινὴ. καὶ νόσος μὲν πολυετὴς θεραπεύεται, ἀπιστία δὲ πολυχρόνιος οὐκ ἐθεραπεύθη. ἀλλ' ἐπέμενον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς παθήμασι, τὸ δὲ θεραπεύεσθαι οὐκ

ἤθελον. 14 Εἰ δὲ δέον ἐκπλαγῆναι τὸ συμβάν, δέον προσκυνῆσαι τῶν ψυχῶν καὶ σωμάτων ἰατρὸν. οἱ δὲ ἐγόγγυζον. γογγυστῶν γὰρ ἦσαν ἀπόγονοι, οἱ τὰ καλὰ διαστρέφοντες εἰς κακά, οἱ λέγοντες τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ πικρὸν. Ἰησοῦς δὲ μετὰ πάσης οἰκονομίας εἰργάζετο ἐν σαββάτῳ, τὰ ὑπὲρ σάββατον ἐργαζόμενος, ἵνα ἡ ἐργασία πείσῃ. ἐπειδὴ γὰρ λόγος λόγῳ μάχεται, τὸ δὲ ἔργον ἄμαχον, ἐθεράπευεν ἐν σαββάτῳ, διδάσκων, ἵνα μὴ ὁ λόγος ἀντιλογικὸς γένηται, ἀλλ' ἡ ἐργασία πείσῃ τοὺς ὀρώντας. 15 Ἔφασκον ἐκεῖνοι· σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράββατόν σου. νομοθέτης παρῆν, καὶ ἄλλος τὸ οὐκ ἔξεστίν σοι ἔλεγεν. κατάστησον κύριε νομοθέτην ἐπ' αὐτούς, περὶ τοῦ σωτήρος εἴρηται. ὁ δὲ ἀρτίως καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἰατρευθεὶς παρὰ τῆς σοφίας σοφὸν λαβῶν λόγον εὐθύς ἀποκρίνεται, οὐ νομικῶς ἀποκριθῆναι ἔχον, ἀλλὰ συντόμως ποιούμενος τὴν ἀπόκρισιν. Ἵστε μου, φησί, πάντες τὴν πολυχρόνιον νόσον καὶ τὸ πολυετές τῆς ἀνακλίσεως, τὸ ἀπερίστατον τῆς ταλαιπωρίας. οὐδεὶς ὑμῶν ποτε κηδεμονικὸν ἔδειξεν λαβῶν με καὶ πρῶτον ἐμβαλὼν εἰς τὴν κολυμβήθραν, ἵνα θεραπευθῶ. καίτοι τότε κηδεμονικὸν οὐκ ἐνδειζάμενοι πῶς νῦν τὸ νομοθετικὸν ἐλάβετε, οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράββατόν σου, λέγοντες; Συντομωτάτην τοίνυν ποιοῦμαι πρὸς ὑμᾶς τὴν ἀπόκρισιν· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ ἐκεῖνός μοι εἶπεν. εἰ ἐμοῦ καταφρονεῖτε, πρὸς τὸ πρᾶγμα τὴν ἔκπληξιν λάβετε. οὐκ ἔμπλαστρον ἐπέθηκεν, οὐκ ἰατρικοῖς ἐχρήσατο μηχανήμασιν ἢ βοηθήμασιν. λόγῳ εἶπεν, καὶ τὸ ἔργον ἐπηκολούθησεν. προσέταξε, καὶ τὸ πρόσταγμα ἐγὼ ἐπιτελῶ. εὐπειθῆς γέγονα τούτου τῷ προστάγματι τοῦ διαπροσταγμάτων θεραπεύσαντος. εἰ μὲν γὰρ ὁ προστάξας πρὸς τὸ ἰαθῆναι ἀνίσχυρος ἦν τοῖς προστάγμασιν, οὐκ ἔδει τούτοις ὑπακούειν. ἐπειδὴ δὲ λόγοις προστέτακται ἐναργῆς πολυχρόνιον παῦσαι πάθημα, δικαιοτάτα ἀκούω τούτου, οὐ καὶ νόσος ἀκούσασα ἀπηλλάγη. ὁ ποιήσας με ὑγιῆ ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἄρον τὸν κράββατόν σου. 16 Οὐκ ἤδει ὁ θεραπευθεὶς, τίς ἐστὶν ὁ θεραπεύων. πολὺ τὸ ἀκενόδοξον τοῦ σωτήρος ἡμῶν παρίσταται. ἰατρεύσας γὰρ ἐξέκλινεν, ἵνα μὴ γνωρισθῆ ἐπὶ τῇ ἰατρείᾳ. ἡμεῖς δὲ πᾶν τὸ ὑναντίον ποιοῦμεν. εἰ συμβῆ ποτε ὄνειρατα θεάσασθαι, ἢ διὰ χειρῶν βοηθῆσαι, ἢ δαίμονα δι' ἐπικλήσεως ἀπελάσαι, τοσοῦτον ἀπέχομεν τοῦ κρύψαι τὸ κατόρθωμα, ὥστε καὶ μὴ ἐρωτώμενοι καυχώμεθα. Ἰησοῦς δέ, τοῖς ἔργοις διδάσκων ἡμᾶς τὸ μὴ περὶ ἑαυτοῦ λέγειν, τὴν ἴσιν παρέχων ἐξέκλινεν ἅμα, ἵνα μὴ γνωρίζηται, εὐκαίρως ἀναχωρῶν καὶ εὐκαίρως παρῶν. ὅτε μὲν γὰρ ἐχρῆν κλεισθῆναι τὴν εὐφημίαν τοῦ κατορθώματος, τότε ἀναχωρεῖ. ὅτε δὲ τῶν ὄχλων ἀναχώρησις γέγονεν, ἵνα μετὰ τῆς σωματικῆς ἰατρείας ἐπαγάγη καὶ τὰ τῆς ψυχῆς τεθεραπευμένα, τότε παρῶν ἔλεγεν· ἴδε ὑγιῆς γέγονας, μηκέτι ἀμάρτανε. 17 Ποικίλος δέ ἐστιν ἰατρός, ποτὲ μὲν πρῶτον ψυχὴν θεραπεύων, εἶτα σῶμα, ποτὲ δὲ ἀντιστρόφως. μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοί τι γένηται. διδάσκων δι' ἑνὸς πολλούς. οὐ γὰρ πρὸς ἐκεῖνον μὲν ὁ λόγος μόνον, ἀλλὰ γὰρ καὶ πρὸς πάντας ἡμᾶς. εἴ ποτε γὰρ παθήμασιν περιπέσωμεν ἢ λύπαις ἢ ἀνάγκαις, μηδεὶς θεῶ προσγραφέτω. ὁ γὰρ θεὸς ἀπειραστός ἐστὶ κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ ἡμῶν σειραῖς ἀμαρτιῶν σφιγγόμενος μαστιγοῦται. Μηκέτι ἀμάρτανε ἵνα μὴ χειρόν σοί τι γένηται. ἄκουε τοῦ ῥητοῦ πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ὁ πρὸ τούτου πορνεύων ἀποτιθέσθω τὸ πάθος, καὶ ὁ πρὸ τούτου πλεονέκτης γενοῦ ἐλεήμων. ἀκουέτω ὁ ἄρπαξ, μηκέτι ἀμάρτανε. Πολλὴ καὶ θεοῦ ἢ ἀμνησικακία, δαψιλῆς ἢ χάρις. ἀλλὰ μὴ τὸ ὑπέρμετρον τῆς ἀνεξικακίας ἐφόδιον λάμβανε τῆς καταφρονήσεως, μηδ' ὅτι θεὸς μακρόθυμος, διὰ τοῦτο ἀμάρτανε. ἀλλὰ θεραπεύθητι λοιπὸν τὰ σαρκικὰ πάθη, καὶ λέγε καὶ σὺ τὸ εὐκαίρως ἀναγνωσθέν. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἀμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἐὰν δὲ λέγη ὁ ἀπόστολος, ὅτε ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, οὐ ταύτην ἔλεγεν τὴν σάρκα, ἢν περιβεβλήμεθα, ἀλλὰ τὰς σαρκικὰς πράξεις. ἔτι γε σάρκα φορῶν ἔλεγεν, ὅτε ἦμεν ἐν τῇ σαρκί. ἀλλ' ὄνπερ τρόπον μέλλοντος

ἐπάγεσθαι κατακλυσμοῦ ὁ θεὸς ἔλεγεν, οὐ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας, τοῦ πνεύματος εἰς σαρκικὴν προαίρεσιν μεταβαλλομένου, οὕτως καὶ ἐνταῦθα ὁ ἀπόστολος λέγει, ὅτε ἦμεν ἐν τῇ σαρκί. 18 Μηδεὶς τοίνυν ἕστω ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν σαρκί ὢν μὴ κατὰ σάρκα περιπατεῖτω. οὐ γὰρ βούλεται ἡμᾶς ὁ ἀπόστολος τελείως ἑαυτοὺς ἐξαγαγόντας ἐκ τοῦ κόσμου μὴ ἐργάζεσθαι φαῦλον, ἀλλ' ἐν σαρκί ὄντας ἡμᾶς καταδουλώσαι τὴν σάρκα, καὶ μὴ ἄρχεσθαι ὑπ' αὐτῆς. μὴ δουλωθῶμεν, ἀλλ' ἄρξωμεν. τροφῇ χρῆσώμεθα συμμέτρῳ, μὴ τῇ γαστριμαργίᾳ καταφερόμενοι, ἀλλὰ χαλινοῦντες τὴν γαστέρα, ἵνα καὶ τῶν ὑπὸ γαστέρα ἄρξωμεν. ἀρχέσθω τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς ψυχῆς, καὶ μὴ συρέσθω ἡ ψυχὴ ὑπὸ τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν. Μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ τί σοι χεῖρον γένηται. κηρύσσει μὲν ἅπασιν ὁ λόγος, γένοιτο δὲ πάντα τὰ ὦτα ἀκούειν. οὐ γὰρ πᾶσα ἀκοὴ σαρκὸς δεχομένη τὸν λόγον ἤδη δέχεται εἰς τὴν διάνοιαν. διὰ τοῦτο ὁ σωτὴρ ἔλεγεν· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω, τοῖς ἔχουσιν ὦτα σαρκὸς διαλεγόμενος. 19 Ἀκουέτω τοίνυν ἅπας Ἰησοῦ καὶ μηκέτι ἀμαρτανέτω, ἀλλὰ τῷ ἀρματιῶν συγχωρητῇ προσδράμωμεν. καὶ εἰ νοσοῦμεν, προσφύγωμεν· εἴτε ἀλγοῦμεν τὴν ψυχὴν, τῷ ἱατρῷ τῆς γνώσεως ἐξακολουθήσωμεν· εἴτε πεινώμεν, τὸν ἄρτον δεξώμεθα· εἴτε ἐνεκρώθημεν, τὴν ἀνάστασιν λάβωμεν. εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ κατεγηράσαμεν, τὴν σοφίαν παρὰ τῆς σοφίας αἰτησώμεθα. Ἄλλ' ἐξείλκυσε ἡμᾶς λόγος εἰς μῆκος λόγου. καὶ ἴσως γεγόναμεν ἐμπόδιον πατρικῆς διδασκαλίας. καιρὸς δὲ καλεῖ καὶ μειζόνων ἐπακοῦσαι ῥημάτων, ἵνα ὠφεληθέντες ἐκ μειζόνων ἔργων θεῷ διὰ τῶν ἔργων τὴν δοξολογίαν ἀναπέμψωμεν, ᾧ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.